הרמב"ם קורטמת"ן. ותע"פ שמה שמפרש הרמב"ם על טופח ממש נדחה מהירושלמי מ"מ היה יכול לפרש כעין שמפרש בפירושו גלבמ"ן. ועיין בריש כלאים: **ח ואת הקמה.** לשון הר"ב והיו רשאי שבלים שלה ממוצעים וכו' כלומר במשנה ג' פרק ה': [**העומר אינו מציל** וכו'. בגריימ"ת דמוספתא רלה ר' שמעון בן גמליאל ללמוד נקל ומומר שהעומר יציל הקמה דמה קמה שיפה כח העני בה (להיינו בפאה) הרי היא מצלת את העומר עומר שרע כח העני בה ליטו דין שיציל את הקמה לומר ליה רבי מה לקמה מצלת את העומר שרע כח העני בה יציל עומר את הקמה °שיפה כח העני בה]: **איזו היא קמה שהיא מצלת את העומר.** בתכוב ושכחת ולא תשוב. וכבר בארנו (פ"ה מ"ג) כי טופח ממיני הגרגרים הידוע קורטמא"ן בלשון ערב ובקעה גדולה ממנו תוציא זרע מעט ויצא רובו בתבן וקש לפיכך הוא אומר שאף על פי שאחר שיודש ומרחו אותם לא תקבץ ממנו סאתים רואין אותם השבלים כאילו הם שעורים אשר גרגיריו גסים [וקלים] וכאילו יש בהם סאתים ולא תהיה הקמה ההיא של טופח שכחה. ח אמר הכתוב כי תקצור ושכחת עומר ואמר עומר שסביבותיו קציר שכחה ולא עומר שסביבותיו קמה וכשישכח עומר סמוך לקמה אינו שכחה ולא תשוב. וכבר בארנו (פ"ה מ"ג) כי טופח ממיני הגרגרים הידוע קורטמא"ן בלשון ערב ובקעה גדולה ממנו תוציא זרע מעט ויצא רובו בתבן וקש לפיכך הוא אומר שאף על פי שאחר שיודש ומרחו אותם לא תקבץ ממנו סאתים רואין אותם השבלים כאילו הם שעורים אשר גרגיריו גסים [וקלים] וכאילו יש בהם סאתים ולא תהיה הקמה ההיא של טופח שכחה. ח אמר הכתוב כי תקצור ושכחת עומר ואמר עומר שסביבותיו קציר שכחה ולא עומר שסביבותיו קמה וכשישכח עומר סמוך לקמה אינו שכחה וכן כשישכח קמה והיו ראשי השבלים ממנה מחוברים בקמה שנית והיתה הקמה ההיא השנית סאתים ויותר תהיה מצלת הקמה המחוברת אליה ולא תהיה שכחה ותשאר לבעה"ב. וזה ענין מה שאמר **מצלת את העומר ואת הקמה.** אבל אם שכח העומר והיה סמוך לעומר שאינו שכוח יהיה השכוח שכחה. וכן אם שכח קמה פחות מסאתים והיתה לצד העומר שאינו שכוח תהיה הקמה שכחה. וזה הוא מה שאמר **והעומר אינו מציל לא את העומר ולא את הקמה.** ועוד נבאר

ח °**הַקָּמָה**לה **מַצֶּלֶת אֶת הָעֹמֶר וְאֶת הַקָּמָה**ו. **הָעֹמֶר אֵינוֹ מַצִּיל לֹא אֶת הָעֹמֶר וְלֹא אֶת הַקָּמָה. אֵיזוֹ הִיא קָמָה שֶׁהִיא מַצֶּלֶת**

ציונים

ח **הקמה מצלת.** סס פ"ה הכ"ח:

ראשון לציון

על שעורים פירוש קמה של שעורים כו'.

תום' רעק"א

ז [אות סד] בר"ב ד"ה **ענוה. ענוה בוי"ו.** ע' בהרע"ב לעיל פ"א מ"ב. **ח** [אות סה] **הקמה מצלת.** ודוקא כ"ז שלא ניטלה הקמה בין שכחה לזכירה אבל אם ניטלה קודם שנזכר אינה מצלת הר"ש בשם תוספתא. אין קמת חבירו מציל עומר שלו ואין קמת שעורים מציל על עומר חטים עד שיהא העומר והקמה ממין אחד. רמב"ם והוא מירושלמי ותוספתא. [אות סו] בתוי"ט ד"ה **העומר. שיפה כח העני בה.** וכתב הר"ש ומיהו יכולים ללמד ק"ו מקמה דעומר יציל עומר והיינו דאמרינן בירושלמי. ואין קמה מצלת את הקמה והיינו ממה דלא נלמד ממה דקמה מציל קמה מכ"ש דעומר מציל קמה.

פירוש המשניות להרמב"ם

ח הקמה מצלת כו'. ז"ל הר"ש שיליי"ו ז"ל קמה מצלת את העומר ואת הקמה. ע"ג לתמקום שכחת מחובר לשכחת תלוש יש תלוש ניניהם כי היכי לתיכף תלוש גבי קמחים דגבי קמה תפי' אינה רואיה לקמחים תשיבא כקמחים משע"כ בתלוש. ס"נ גבי הצלת קמחים למה שכח עומר אצל קמה זכורה ואפי' היה קלח ת' שלא שכח מציל את העומר שבגדו והיינו בזמן שנקלרת עמו. וכן אם שכח קמה אצל חותו העומר שכוח והעומר אצל הקלח שלא שכח וכ"ם אצל קמה שלא שכחה מציל את שניהם והוו לבעה"ב ותייב בשעורות וטעמא מפ' בירושלמי. אבל עומר שאינו שכוח כיון דהוי תלוש אינו מציל לאחר שבגדו ולא תפי' לקמה שכוחה שבגדו ואפי' הוי גדול שיש בו קמחים. ובתוספתא קתני לתיתמי אמרו קמה מצלת את העומר כשלא ניטלה מבינתים פי' שלא נטל הקמה בין שכחת העומר לזכירתו למה נטלה קודם שזכר העומר ה"ז אינה מצלת עכ"ל ז"ל. **העומר אינו מציל.** כ' הרמב"ם ז"ל בתחזרו ואפי' יש בו קמחים ע"כ. ועוד כתב לתין קמת תבירו מצלת על עומר שלו ואין קמת שעורים מצלת על עומר חטים עד שתהיה קמה ממין העומר ע"כ. **איזו היא קמה שהיא מצלת את העומר.** כתב הת' הר"ר יהוסף ז"ל וז"ל קשה שלא נ"ל לומר שלא היו קמה שהיא מצלת כל שאינה שכחה שהרי אמר בריתא שהקמה מצלת גם את הקמה פ"כ למה אמר כאן שהיא מצלת את העומר. ונ"ל לפרש דה"ק איזו היא קמה שהיא מצלת את העומר כי יש שני מיני קמה. יש קמה שיש בה קמחים ושכחה דלא הוי שכחה כיון שהיא קמחים ויש קמה אחרת כגון תפי' קלח ת' שלא שכחו והוה שלא שניהם מצילין על הקמה בודאי כי הקמה שיש בה קמחים שכחה בודאי מצלת על קמה אחרת הקמוכה לה אבל הקמה שהיא מצלת את העומר שיהו איזו היא שלא שכחה כלל אבל הקמה שכחה תע"פ שיש בה קמחים אינה מצלת על העומר וכדתנן לק' שלה תבואה עקורה ושלה שאינה עקורה וכו'

ח הקמה מצלת כו'. ז"ל הר"ש שיליי"ו ז"ל קמה מצלת את העומר ואת הקמה. תע"ג לתמקום שכחת מחובר לשכחת תלוש יש תלוש ניניהם כי היכי לתיכף תלוש גבי קמחים דגבי קמה תפי' אינה רואיה לקמחים תשיבא כקמחים משע"כ בתלוש. ס"נ גבי הצלת קמחים למה שכח עומר אצל קמה זכורה ואפי' היה קלח ת' שלא שכח מציל את העומר שבגדו והיינו בזמן שנקלרת עמו. וכן אם שכח קמה אצל חותו העומר שכוח והעומר אצל הקלח שלא שכח וכ"ם אצל קמה שלא שכחה מציל את שניהם והוו לבעה"ב ותייב בשעורות וטעמא מפ' בירושלמי. אבל עומר שאינו שכוח כיון דהוי תלוש אינו מציל לאחר שבגדו ולא תפי' לקמה שכוחה שבגדו ואפי' הוי גדול שיש בו קמחים. ובתוספתא קתני לתיתמי אמרו קמה מצלת את העומר כשלא ניטלה מבינתים פי' שלא נטל הקמה בין שכחת העומר לזכירתו למה נטלה קודם שזכר העומר ה"ז אינה מצלת עכ"ל ז"ל. **העומר אינו מציל.** כ' הרמב"ם ז"ל בתחזרו

מלאכת שלמה

תוספות אנשי שם בתוי"ט סד"ה **טופח כו' כעין שמפרש בפירושו גילבאן.** כ"ל וכ"ל שהיה יכול לפרש לפי' הר"מ שמפרש קורטמן שר"ל שנשתדפו ועשו כעין קורטמן כמו שמפרש בפירושו גילבמן שר"ל שנשתדפו ועשו כעין גילבמן. **ח** תוי"ט ד"ה **העומר כו' עומר שרע כח העני בה כו'.** ע"ל עומר שרע כח העני בו כו' לקמה מצלת את העומר שרע כח העני בו כו' (ב"ד). וע' במור"ש ופ"ם ט"ס ופ"ל והיינו דקתמר בירושל' מדבני שמיסס מצילין עומר מעומר ע"כ. וע' בירוש' למקמה ואין קמה כו' כ"ל (להי"מ). ל"ה עי' בפ"מ מה שפירש בירוש' הזה. ולכאורה היה נ"ל טעמא דמנא דידן דלא יליף ק"ו משום דאיכא למיפרך כהפך מה לקמה שמצלת שכן הורע כח העני בו כמ"ש בתוספתא כפי הגהת הגר"ש דמנרין רואין כנ"ל בפ"ז. תמהר בעומר שיפה כח העני בו דלא מנרין רואין. ואולי דשב"ג פליג בזה וס"ל דגם בעומר תמרי רואין. ומש"ה יליף ק"ו. והתוספתא הנ"ל היא מלידא דמנא דידן דאין עומר מציל עומר. ול"ע.

לה. שלא שכחה שאמוכה לעומר או לקמה השכוח[יס]: **לו.** דמי קמה לגפה וגדיש [מ"כ]. מיהו קמה של מין אחר או שאיך

משנה ראשונה

בה סאתים אבל ראויה כו'. מיירי בין בקמה ובין בעומר. **ח הקמה מצלת את העומר.** פי' הר"ב דכתיב כי תקצור וגו' ולא שכבשתו קמה ע"כ. ותע"ג דנקרא לא מוכח דוקא קמה שלא שכחה. ל"ל דסבירא ליה לתי' בשכוחה שאין מצלת עצמה אין תציל על תחבירים. ומתמ מקרא נמי שאינה שכוחה משמע דכתיב כי תקצור קציר משמע קציר שלך שאינו שכוח ודומיא דידיה קמה שלך מציל. **ואת הקמה.** פי' הר"ב ברשאי שבלים שלה מחוברים כו' וכ"כ הר"ש ומיהו ליתו לטעמיה דמפרש מתני' דפ"ה שבולת שבקציר ורשאה מגיע לקמה. דבשכחה מיירי התם והיינו טך דהכא אצל כצר כתבנו שם שהרמב"ם מפרש דתרי מילי נינהו והתם לא מיירי בשכחה כלל אלא שבולת אחת שנשתטה מן הקציר הוי כמו לקט הנופל מתוך המגל כמ"ש בפירושו שם ובתבורו פ"ל דין ג' ד'. והרב לעיל פ"ה ג"כ לא הזכיר שם ששכחה. ולפ"ז הכא אלא מתן בה ורשאה מגיע כי התם משמע אלא בעינן הכא שרשאה מגיע והרמב"ם תע"פ שבפירושו כאן כתב גם כן שמחוברים לקמה שלא שכחה אצל בתבורו כתבה למתני' דפ"ה גבי דיני לקט בפ"ל ממ"ע כלשונה והך כתב בפ"ה בדיני שכחה ולא הזכיר בה שרשאה מגיע ומיהו בירושלמי הביאה הר"ש שם בפ"ה מיהו קמה שמצלת את העומר מבואר. וכיון דמיהו

השכומים: **ט עקורה.** תלושה ושמינה עקורה ממוצעת לקרקע אינן מצטרפין לסאתים, ועימע דלא הוו שכחה, אלא אם שכחן הוו שכחה. °ודוקא בשכח שניהם, דאם שכח עקורה ולא שכח שמינה עקורה, היאך שמינה עקורה מצלת על העקורה שלנה: **וכן באילן.** שאר פירות תלושין אצל שאר מחוברין אין מצטרפין והוו שכחה: **והשום והבצלים.** שאר קמה של שום, ושאר קמה של בצלים, אין מצטרפין לסאתים קמה. אי נמי שאר שום עקור, ושאר שום שמינו עקור, וכן שאר בצלים עקורים, ושאר בצלים שמינן עקורין, אינן מצטרפין: **אם באת.** כגון שים לקט אין שאר לשאר, וכן כברס יש פרט אין שאר לשאר, אצל בפירות האילן לא משכחת

את העֹמֶר[יז], **כָּל שֶׁאֵינָהּ שִׁכְחָה אַפִלּוּ קֻלָּח אֶחָד: ט סְאָה עֲקוּרָה וּסְאָה שֶׁאֵינָהּ עֲקוּרָה**[יח] **וְכֵן בְּאִילָן וְהַשּׁוּם וְהַבְּצָלִים**[יט], **אֵינָן מִצְטָרְפִין לְסָאתַיִם, אֶלָּא שֶׁל עֲנִיִּים הֵם**[מ]. **רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר, אִם בָּאת רְשׁוּת הֶעָנִי**

בריעת נקט והוא הדין לקמה: **ט סאה תבואה עקורה וסאה שאינה עקורה.** ודייק בירושלמי הא מה היו שמיהן עקורות לבעל הבית כרבן גמליאל לתמר לעיל שני עומרים ודהם סאתים לבעל הבית. הר"ש: **והשום והבצלים.** לפירוש השני שכתבו הר"ב והר"ש סאה שום שאינו עקור וסאה שום שמינו עקור וכו'. וכן נראה לעת הרמב"ם ז"ל בתשובה וכן בשום ובצלים וכו'. וכן נראה לעת הרמב"ם ז"ל בפירוש המשנה וכן בשום ובצלים שאין מקצתן עקור ומקצתן תלוש וכו'. ופירות האילן אם שכח מקצתן בקרקע ומקצתן תלוש משום בשום ובצלים דומיא דפירות האילן דמקצתן של פירות נאילן ומקצתן תלוש ובמילן אחד. נריכין לומר דמשמעינן נתבואה. ובפירות אילן. ודירק. ותניא תרי מיני ירק למשמעינן דבכל ירק הדין שוה: **אם באת**

פירוש המשניות להרמב"ם

שיעור הסאה אחר כן וסאתים משנה הסאה. ט כבר הקדמנו שסאתים אינה שכחה וכששכח סאה קמה וסאה עקורה לא נאמר יצטרף זה לזה ולא יהיה שכחה וכן באילן כשיהיה קצת השיעור שלא יהיה כמוהו שכחה באילן וקצתו תלוש ועקור מן הארץ וכן השומים והבצלים כשישכח מקצתם בארץ ומקצתם תלושים והמחובר משניהם אינו שכחה

מלאכת שלמה

אינם מצטרפין וה' יתברך יאיר עיניו עכ"ל ז"ל. ט **סאה תבואה כו'**. אינם מצטרפין לסאתים דלא להוו שכחה. וכירושלמי מפ' דמיירי בשכחם את הקמה תחלה. **וכן באילן.** למעוטי דר' יוסי קאמר הכי דבאילן שאר פירות תלושין אצל מחוברין אין מצטרפין והוו שכחה: **והשום והבצלים אינם מצטרפין.** שאר קמה של שום ושאר קמה של בצלים אינם מצטרפין והוו שכחה דאע"ג דכולהו תבלין לקדרה ומשיבי מין ז' כדתנן במסכת ערלה אפ"ה לא מצטרפי לסאתים והוו שכחה. **לסאתים אלא של עניים הם.** כל אלו המלות העביר עליהם הקולמוס החכם הר"ר יהוסף מקמנזי ז"ל. **אם באת רשות העני כו'**. כגון שים שם לקט ופרט שים לעני זכות גו: נמצע. אין שמי שאין נהמי הוא דמודינא לכו דאין מצטרפין אצל מי ליכא פרט ולקט מצטרפין ולא הוי שכחה. וכ"ם דבאילן לית ליה פרט ובשומים ובצלים לית להו לקט דמצטרפין. אצל תניא בתוספתא כל שבעת רשות העני לאמצע כגון תבואה וכרס וכל שלא נתת רשות העני לאמצע כגון פירות האילן הרי אלו מצטרפין הרמ"ם ז"ל. והקשה בתוס' יו"ט ותימה דמשכחת רשות העני באמצע באילן בפאה דשייכא באילן אלא לכיון דהמחובר מציל כדלעיל לפיכך אין רשות העני מועלת בו להצטרף אלא יהא שכוח. ע"כ בקיצור. ובלע"ד דלכה"פ ל"ל מלהצטרף. ויותר נשון יאמר לע"ד הוא אין רשות העני מועלת בו אלא יהא שכוח. **אם באת רשות העני באמצע.** מפ' בירושלמי אע"פ שלא נתת כבר אלא שעתידה לבא

י כ י ן — תפארת ישראל — י כ י ן

לז. וה"ה קמה: **לח.** ונוגעים זה בזה ושכח שביניהן: **לט.** דל' מינים אינן מצטרפים לפאתים אלא שביניהן מחוברים. וי"ל דה"ל בא' מלוש

ומ' מחובר מיירי וקמ"ל הדין דג' מינין. תבואה. פירות אילן. ירק: **מ.** וקמ"ל אף לרבנן דר"ג לעיל מ"ו לחלוקין בשביניהן עקורים ע"פ

משנה ראשונה

מציל את עומר כ"ש לחינו מציל את הקמה שכח עני יפה בקמה מבעומר כלשיטת בתוספתא והביאו הר"ש ותוי"ט וכ"כ הרמב"ם בחבורו עומר שחינו שכוח חינו מציל אחלוי היה בו סאתים. ט **ואאה שאינה עקורה.** פי' הר"ב ושכח שביניהם אחלוי שכח העקורה ולא שחינה עקורה זו שחינה עקורה מגלת וכו' ע"כ וזה דבר פשוט. והר"ש הוסיף לדוקא שכח את שחינה עקורה תחלה. אצל שכח העקורה תחלה

אע"פ שאח"כ שכח גם שחינה עקורה שביהם אינם שכחה דבתוחה שעה שכחת העקורה לא היתה שכחה שהקמה מצילתה וכשחזר ושכח גם את הקמה יש כאן סאתים כיון דלא אל אם שכחה על שחינה עקורה הוו להו כסאתים קמה ואינו שכחה ומעת להעקורה מציל שחינה עקורה. כך העלה בפירוש הירושלמי אלא שים קצת ט"ס בגשוון. אצל הרמב"ם בחבורו לא הזכיר דין זה. **אם באת רשות העני באמצע.** כתב

ציונים

ט **סאה.** שם הלכה כ.

שינויי נוסחאות

ט **אלא של** עניים הם נד"ם ל"ג ד' מיכות אלו וכ"ה בירושלמי.

תוס' רעק"א

ט [אות סז] בר"ב ד"ה **עקורה. ודוקא בשכח שניהם.** היינו דשכח תחלה לאינה עקורה אבל בשכח תחלה לעקורה כיון דהיה הדין דאינה עקורה מצלת אותה וכששכח אח"כ גם האינה עקורה הוא גורם לשכחה על כולו. הוי כאילו היה האינה עקורה סאתים. הר"ש בשם הירושלמי.

תוספות אנשי שם

במשנה **שאינה שכחה.** נראה דבא לומר דין אלא שכחה כפי' הר"ש ודין שכחה אלא שים בה סאתים וכמ"ש הרמב"ם וכיו"ב. (רש"ש בהגהותיו בש"ס המדפיס). ועי' במ"ש בשם הר' יוסף ז"ל שכתב להפך. ועיעמו מבואר דס"ל שאין ללמוד מדרשא דולא עומר שבביתו קמה אלא קמה שכוח שכחה אבל שכוח אלא קמה שכוח שכחה אין בה סאתים ואין העני רשאי ליטלה. מ"מ אינה יכולה להציל אפילו את הקמה לומר שאין שכחתו מעשה שכחה. ומה שהקמה מצלת את הקמה כשים בה סאתים הוא משום דשניהם מצטרפין והרי יש בהם יותר מסאתים ואינה שכחה. משא"כ קמה ועומר דמ"ל לסאתים אין הקמה השכוחה אע"פ שים בה סאתים מצלת את העומר. ולפ"ז העומר שים בו סאתים מציל את העומר לדעת ר"ג דשני עומרים מצטרפין לסאתים. ולרבנן אפילו בעומר ועומר אינו מציל. ומ"ש בג"כ דעומר שים בו סאתים מוכח עומר עליו דשים והוא אינם

ציונים

י **תבואה**. סם הל"ט.

תוספות חדשים

ט [תור"ט ד"ה] **אם באת כו' ולפ"ז תימה כו' עכ"ל**. ועד"ג דלק"מ דהתם ע"כ מיירי בדר"מ דס"ל שקמת מבירו מגיל ע"כ לא משכחת בפאה כיון שמחובר מגיל אבל הרמב"ם פ"ה מהמ"ע הכ"ו פוסק כחכמים דאין קמת מבירו מגיל ע"ש ג"כ גם בחלון משכחת רשות עני בחמצע וכך כתב מו' במחובר דאין המחובר מגיל כיון שהוא של ענייט הוי קמת מבירו ואינו מגיל (הר"ז).

ראשון לציון

ט [תור"ט ד"ה] **אם באת רשות העני כו' לפיכך אין רשות העני מועלת בו שלא להצטרף (שלא יהא) שכוח כו'**. ל"ל שלא להצטרף שיהיה עיקר הכוונה שכוח כו' ועיין יקל"מ. מ"ט תוי"ט ד"ה אם בחת כו' ולפ"ז תימה על פי' הרמב"ם כו' נלחה להרמב"ם מפ' רשות העני בחמצע בקרקע הר"ז שמוחזק בחמצע שלא היינו שיזכה העני בפאה השכוח התלוש או המחובר ותמ"ל יקשה הצעה"ז פאה אחת ובחמצע היינו בין ג' השכחות ות"ל על נכון הרמב"ם הלין כ' שיזכה בחלוש ועיין מחובר קיים הי נקט' לעיל מ"ח הקמה שלא כו' בחמת בירוש הקשה כן ומוקי לה בזוכה במחובר מחלה והרמב"ם י"ל ע"פ המוסחפת הניחה הר"ן מבואר להם בימים נטלה העני אינה שלא (מ"מ) ולפמ"ש:

חידושי מהרי"ח

ט [תור"ט ד"ה] **אם באת רשות עני באמצע כתב הר"ב כו' ולפי זה תימה על הרמב"ם וכו' עכ"ל**. ונ"ל דה"פ של הרמב"ם דהיינו ששכח שאינה עקורה וגם עקורה ולא היו בשניהם סאתים והלך העני וזכה במקצת הן מן התלוש הן מן המחובר ואחר שזכה העני במקצת אז שכח עוד מצד השני עד שהשלים אינם מצטרפין והתוס' דנקט לקט שם אין צריך העני לזכות דזהו אינו מינו עם שכחה אבל הרמב"ם אסברה ליה דאפילו בשכחה גופיה יכול להמצא שבאת רשות עני באמצע כגון שזכה כנ"ל אבל אם לא זכה אז אפילו אם שכח אח"כ והשלים לסאתים לר"י מצטרפין והיה נראה להרמב"ם שזה כ"ש מן לקט שלא זכה ולכן לא הוצרכה לבאר התוספתא זה אפשר לומר ודו"ק.

תוספות אנשי שם

ה"ג גבי שכחה כתיב כי תקצור ופאה ושכחה אין לי לפסי וכללא דקאמר בפאה בפ"ק מ"ד ה"ג לענין שכחה (יין הרקח). בתוי"ט ד"ה **אם באת כו' ולפ"ז תימה כו'**. ולק"מ דלפי' תימת פאה במחובר נמי מלמא בפ"ה שפיר קאמר הרמב"ם ונריך לפרושי דמיירי במחובר שרחוק מן הפאה השכוחה עד שאין רואי להיעל כגון שאין נקלר עם הקמה. ודבר זה למדתי מפי הרמ"ם ומוכח לה מהירושלמי דמפ' לה מ"ש פ שלא בא עדיין רשות העני אלא שרחוק לבא כגון שעומדת בשוחה מחובת ביניהם ולחו ליפול ממנה לקט. הא קמן בהדיא בירושלמי דמחובר מפסיק ביניהם ופ"ה אינו מגיל דמיירי במחובר שרחוק כנ"ל (לח"ש). ל"ש ע"פ ד' הרמ"ם אלו הקשה בס' לה"מ על מ"ש הר"ב בד"ה עקורה כו' דוקא בשכח שניהם כו' היכה שניהם עקורה מגלת בפ"ה כו' וז"ל. וכ"ע לכא משכח"ל בחמוקה ואינה רואה להיעל ע"כ. אבל דברי הרמ"ם הללו נפלאים בעיני מאד. דאם התפוחה המחובת שבחמצע אין כד קמן רמוקה משניהם כ"כ עד שאינה יכולה להיעל ל' מהן. ל"כ הנני קמן דוקון זמ"ז מרחק כפול מכפי שים בין ל' מהסמין להתפוחה המחובת. ות"כ ל"ל רשות העני בחמצע. בלא"ה ופאילו בשניהן תלושין תמ"ל. דאפילו לר"ג דאמר שני עומרים וכחם שאינם בשעה"ב היינו דוקא בשני עומרים הסמוכים זל"ז. אבל אם ל' בקנה הפדה מזה והב' בקנה האחר אף אם אין שום דבר מפסיק ביניהן פשיטא דלא מצטרפי. ומשמעות ע"כ לפרש דהפאה עקורה בקנה וכשהמוכין בתוך שיעור כזה היו מצטרפין אם היו שניהם מחוברין או שניהם תלושין אע"ג שים תלוש או מחובר של אחר מפסיק ביניהם. ורק משום דהתחת תלושה ואחת מחוברת לא מצטרפי. ור"י ס"ל דאפילו בכה"ג מצטרפי אם לא שים רשות העני בחמצע דאז אין התלוש מצטרף עם המחובר אבל בחחוקין זמ"ז עד שאינם יכולין להקבל כאחת ממ"ל דאפילו לר"י ואפילו שניהם מחוברים או תלושים. ועע"ג ומצאתי בס' הו"ע שהרגיש בזה ומפ' דהירושלמי ס"ק דאפילו יהיו שלו הב' אחין שותפין בחמצע ולא קחני בחחוקה או כרם אחר כה העני יפה בחותו המין ע"י מלו בלקט או פרט חמ"ל לר"י. ובחמצע דקאמר ר"ל שמעורב כאו בהם. דיקא נמי דקחני בחמצע ולא קחני בין זל"ז. ודוקא לקט או פרט דמלו גורם שיפול ואפשר נמי שלא יפול כלום דדמי ממש לשכחה זו דמזלו גרם לו. מהני ליפות בה העני בשכחה זו ג"כ שלא יעטרפו אבל פאה ועולות הרחוקים לו מ"מ בין תלושין בין מחוברין אין כחם היפה לחו ליפות כה העני בשכחה שאין כאו בה דומה לכאו בפאה ועולות כי היא

רשות העני באמצע. כתב הר"ב אבל בפירות החילן לא משכחת רשות עני בחמצע. מוספתא הניחה הר"ש. ומימה דמשכחת לה בפאה דשייכא בחילן. אלא דכיון דהמחובר מגיל כלעיל. לפיכך אין רשות העני מועלת בו [שלא] להצטרף שלא יהא שכוח. ולפי זה ולא נאמר שיצטרפו כדי שלא יהיה שכחה. ור' יוסי אומר שהם מצטרפים עד שיפריש ביניהם רשות העני ויהיה זה כשיזכה בקצת הדבר ההוא התלוש או במחובר ואח"כ נשכח קצתו האחר אז לא יצטרף עמו הקצת האחר ויהיה כמו כן שכחה

בְּאֶמְצַעמא, **אֵינָן מִצְטָרְפִין. וְאִם לָאו, הֲרֵי אֵלּוּ מִצְטָרְפִין: י תְּבוּאָה שֶׁנִּתְּנָה לְשַׁחַת**מב **אוֹ רשות עני בחמצע לחין לקט ופרט בחילן. ואין הלכה כרבי יוסי: י שנתנה לשחת. לקטור בעודה לחה להאכיל**

פירוש המשניות להרמב"ם

כגון שעומדת מבוחה מחוברת ביניהן ורחוי ליפול לקט ביניהן. וכגון שחותה מבוחה המחוברת רחוקה ואינה רחויה להניל כדחנן לעיל שאינה מגעת לקמה הרמ"ש ז"ל. **י תבואה שניתנה לשחת**. אפי' כדיחה שלים אין בה שכחה לחינה בחה לידי עימור: **או לאלומה**. לחקור בשבליה העמרים אין בה שכחה דכיון לחינה מחוחה לחוכל כ"ע לעמוש אין כאן גמר מלאכה כדחנן לעיל לעמרים: וכן בחגידי הטוס. שדה של שומים ובגלים שהניחן כדי לחגוד בהן שומין ובגלים ושכח בהן נמי לא הוי שכחה וקמ"ל משום דס"ד כיון דחבלין לקדרה הוו ולא בעו גוהן קמ"ל. הרמ"ש ז"ל: ובירושלמי מפ' ר' יונה דחתני דקחני שניחנה לשחת אף לאו דוקא שכבר קלר כל החבוחה וחנחה לפי בהמוחיו ותמ"כ שכח ג' מהן שלא כיון שקלרה ע"מ להאכיל אותה לבהמות ג"ל שכחה אפי'

י כ י ן — תפארת ישראל — י כ י ן

מדהן בב' כריכות חמ"ל ושניהן לעניים. וכ"ש הכא שפאה ג' מחוברת. אפ"ה פד"ה לחלק. דהתם כל פאה לגודה לבדה. להכי חמ"ל להצטרף לחבירתה משא"כ הכא הרי פאחים שמונחים יחד ואינן לגודים מצטרפים ואינה שכחה. וה"ג הכא. קמ"ל: **מא.** שיש לקט או פרט ביניהן. אבל פאה לא. דחחוב מגיל. ועע"ג דגם לקטו או פרט ביניהן. אבל פאה לא. דחחוב מגיל. ועע"ג דגם הכא שפאה ג' מחוברת. אפ"ה פד"ה לחלק. דהתם כל פאה לגודה לבדה. להכי חמ"ל להצטרף לחבירתה משא"כ הכא הרי פאחים שמונחים יחד ואינן לגודים מצטרפים ואינה שכחה. וה"ג הכא. קמ"ל: **מא.** שיש לקט או פרט ביניהן. אבל פאה לא. דחחוב מגיל. ועע"ג דגם

משנה ראשונה

הר"ב דבפירות החילן לא משכחת רשות עני. וכחב חוי"ט הטעם דפאה אע"פ שהיא רשות עני מלגת החחוב הוא וחחוב מגיל עכ"ל. ולא כיחב כל הטורך שהרי כחב הרמב"ם בחחוב"ם בחחוב אין לחחילי ואפי' בחחוב מבוחה החחוב"ם לחוקה ואינה רואה להיעל כדחנן לעיל שאינה מגעת לקמה עכ"ל. והטעם בפאה נמי בכה"ג משכחת לה דחילן מגיל ומיקרי רשות עני. ולכן נ"ל דגבי רחוי לבוא לא משכחת לה בפאה כלל דדוקא לקט ופרט שבאים דרך נפילה שלא בכוונה שפיר הוי רחוי ליפול כאן. אבל פאה בדעחו של בעה"ב חלוי והוא לא ילקח להפריש הפאה בחמצע חלו. ואין כאן רחוי לבוא. ומ"ש חמרו בחוספחא דפאה בחקום המפסיק ביניהם ודאי מיקרי רשות עני. ומשום מחובר אינו מגיל דשל חברו אינו מגיל כדפי' וזה דברי הרמב"ם בפירושו נכונים ותוי"ט חמה בחמת. ונ"ל מה שהניאו להירושלמי לפרש שבאת לו שבאת ממש אלא רחוי לבא בחמצע כל משמע מדלא קחני חס יש רשות העני ביניהם אלא שבאת משמע נמי על העתיד לבא כמו הכא יום בא לה' והרבה כמוהו. **ודע** דדייק חו בירושלמי מדקחני פאה עקורה ופאה שאינה עקורה אין מצטרפין הא חס היו מצטרפין כמו בפאה שאין עקורה ופאה עקורה אין מצטרפין לחבירתה אפי' בקרובין זל"ז ממש חס יהיה מבוחה או כרם אחר כה העני יפה בחותו המין ע"י מלו בלקט או פרט חמ"ל לר"י. ובחמצע דקאמר ר"ל שמעורב כאו בהם. דיקא נמי דקחני בחמצע ולא קחני בין זל"ז. ודוקא לקט או פרט דמלו גורם שיפול ואפשר נמי שלא יפול כלום דדמי ממש לשכחה זו דמזלו גרם לו. מהני ליפות בה העני בשכחה זו ג"כ שלא יעטרפו אבל פאה ועולות הרחוקים לו מ"מ בין תלושין בין מחוברין אין כחם היפה לחו ליפות כה העני בשכחה שאין כאו בה דומה לכאו בפאה ועולות כי היא

מלאכת שלמה

לעמרים: וכן בחגידי הטוס. שדה של שומים ובגלים שהניחן כדי לחגוד בהן שומין ובגלים ושכח בהן נמי לא הוי שכחה וקמ"ל משום דס"ד כיון דחבלין לקדרה הוו ולא בעו גוהן קמ"ל. הרמ"ש ז"ל: ובירושלמי מפ' ר' יונה דחתני דקחני שניחנה לשחת אף לאו דוקא שכבר קלר כל החבוחה וחנחה לפי בהמוחיו ותמ"כ שכח ג' מהן שלא כיון שקלרה ע"מ להאכיל אותה לבהמות ג"ל שכחה אפי'